

До заяви додаються докази, що підтверджують викладені в заяві обставини, і довідка про неможливість відновлення втрачених документів.

Так, до заяви можуть додаватись:

докази, які підтверджують наявність цього юридичного факту (акти, анкети, автобіографії, листівки, сімейні фотографії, листи ділового та особистого характеру, особові справи, рішення судів, ордери на вселення, обмінні ордери, погосподарські книги, виписки з домових книг та інші документи, які у собі містять відомості про родинні відносини осіб);

довідки органів реєстрації актів цивільного стану про неможливість поновлення втрачених записів, внесення змін і доповнень, виправлень у записи актів цивільного стану;

пояснення свідків, яким достовірно відомо про взаємовідносини померлого із заявником.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВІДКРИТТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ

Суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо з заяви про встановлення факту, що має юридичне значення, **вбачається спір про право**, а якщо спір про право буде виявлений під час розгляду справи, – залишає заяву без розгляду.

Наприклад, для розгляду в порядку окремого провадження не може бути прийнята заява про встановлення факту родинних відносин, якщо заявник порушує справу з метою підтвердити в наступному своє право на жиле приміщення або на обмін жилого приміщення. У разі відмови в задоволенні вимог про визнання права на жилу площу або на обмін жилого приміщення, заінтересована особа має право звернутись до суду в порядку позовного провадження.

Важливо! Рішення суду про встановлення факту, який підлягає реєстрації в органах державної реєстрації актів цивільного стану або нотаріальному посвідченню, не замінює собою документів, що видаються цими органами, а є тільки підставою для одержання зазначених документів.

Тобто, рішення суду про встановлення родинних відносин не може бути підставою для внесення виправлень, змін чи доповнень в актовий запис, видачі заявнику нового паспорта.

НОРМАТИВНА БАЗА

- + Цивільний процесуальний кодекс України
- + постанова Пленуму Верховного суду України від 31 березня 1995 року № 5 «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення»
- + Закон України «Про судовий збір»

Найближчий місцевий центр
з надання безоплатної вторинної правової
допомоги / бюро правової допомоги

Дізнатися адреси центрів з надання
безоплатної вторинної правової допомоги
/ бюро правової допомоги

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР
[0 800 213 103

цілодобово • безкоштовно у межах України

[www.legalaid.gov.ua]

Координаційний
центр з надання
правової допомоги

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Canada

БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА

Встановлення факту
РОДИННИХ
ВІДНОСИН

ПОРЯДОК ТА ПІДСТАВИ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ РОДИННИХ ВІДНОСИН

Родинні відносини (споріднення) (у теорії права) – кровний зв'язок між людьми, з наявністю якого закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення прав та обов'язків.

Правове значення має як пряме споріднення так і не пряме (бокове), коли родинні зв'язки виникають за наявності спільного пращура (родоначальника)

Стосунки між подружжям не є родинними

Встановлення факту родинних відносин здійснюється **судом в порядку окремого провадження.**

Суд вправі розглядати справи про встановлення родинних відносин, коли цей факт безпосередньо породжує юридичні наслідки для заявника: право на спадщину, право на пенсію у зв'язку із втратою годувальника, одержання компенсації тощо.

Суд не може відмовити в розгляді заяви про встановлення факту родинних відносин з мотивів, що заявник може вирішити це питання шляхом встановлення неправильності запису в актах громадянського стану.

КУДИ ЗВЕРНУТИСЬ?

Заява фізичної особи про встановлення факту родинних відносин, подається до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду за місцем її проживання.

Підсудність справ за заявою громадянина України, який проживає за її межами, про встановлення факту, що має юридичне значення, визначається за його клопотанням ухвалою судді Верховного Суду України.

ХТО МОЖЕ ЗВЕРНУТИСЬ ДО СУДУ?

Справи окремого провадження суд розглядає за участю:

заявника

+

заінтересованих осіб

Заявниками у справі про встановлення факту родинних відносин можуть бути:

спадкоємці померлої особи, які мають право на спадщину як за законом, так і за заповітом і для яких у зв'язку із встановленням факту родинних відносин мають настати певні юридичні наслідки;

особи, які мають **право на пенсію у зв'язку із втратою годувальника** і яким органи пенсійного фонду відмовили в її призначенні через відсутність доказів, що підтверджують родинні відносини;

інші особи, якщо встановлення такого факту тягне **виникнення юридичних наслідків** для цих осіб;

прокурор (про встановлення факту родинних відносин для осіб, інтереси яких він представляє за законом).

Водночас справи про встановлення факту родинних відносин з метою одержання спадщини не можуть розглядатися судами, якщо заявник відповідно до статті 1224 Цивільного кодексу України усунений від права на спадкування.

Разом із заявниками у справі про встановлення факту родинних відносин можуть брати участь і **заінтересовані особи** з метою захисту своїх інтересів

або інтересів держави. Заінтересованими особами у справах про встановлення факту родинних відносин залежно від мети встановлення цього факту можуть бути й інші особи, які мають право на спадщину (брати, сестри, онуки, особи, на користь яких складено заповіт, усиновлені, територіальна громада за відсутності інших спадкоємців за законом і заповітом).

ВАРТІСТЬ: за подання заяви особа сплачує судовий збір у розмірі, передбаченому статтею 4 Закону України «Про судовий збір»:

0,2

розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНИХ ДОКУМЕНТІВ

Заява про встановлення факту родинних відносин повинна відповідати як загальним правилам щодо змісту і форми позовної заяви, встановленим статтею 119 ЦПК України, так і вимогам щодо її змісту, передбаченим статтею 258 ЦПК України, зокрема **в заяві повинно бути зазначено:**

- + який факт заявник просить встановити та з якою метою;
- + причини неможливості одержання або відновлення документів, що посвідчують цей факт;
- + докази, що підтверджують факт.

СПРОЩЕНА СХЕМА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ РОДИННИХ ВІДНОСИН

[1]

ЗВЕРНУТИСЯ ДО ОРГАНУ РЕЄСТРАЦІЇ АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ

✗ у разі неможливості одержання або відновлення документа, який свідчить про факт родинних відносин (наприклад, свідоцтво про народження), отримати відповідну довідку із зазначенням причин

[2]

УПЕВНИТИСЬ У ДОПУСТИМОСТІ СУДОВОГО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ РОДИННИХ ВІДНОСИН

- + факт родинних відносин встановлюється з метою реалізації особистих чи майнових прав і інтересів не передбачено позасудового порядку встановлення факту родинних відносин
- ✗ заявник не усунений від права на спадкування (у справах про встановлення факту родинних відносин з метою одержання спадщини) немає і не плануються судові спори, пов'язані з фактом родинних відносин

[3]

СПЛАТИТИ СУДОВИЙ ЗБІР

+ 0,2 прожиткового мінімуму для працездатних громадян

[4]

ПОДАТИ ДО СУДУ

- + заяву про встановлення факту родинних відносин, мети його встановлення та доказів на його підтвердження
- + документи, що підтверджують факт родинних відносин
- + довідку про неможливість поновлення або заміни документа в органі реєстрації актів цивільного стану
- + квитанцію про сплату судового збору

[5]

ВРАХУВАТИ, ЩО РІШЕННЯ СУДУ

- + підтверджує лише факт родинних відносин
- ✗ не дає права на внесення виправлень, змін, доповнень у актовий запис, видачу нового паспорта